

різних індивідів, але при одному й тому ж рівні мутації α . У стандартному генетичному алгоритмі кількість індивідів у популяції складає, як правило, від 30 до 100. Кожному індивіду популяції (1) ставиться у відповідність особиста цільова функція, блок 4 на рис. 6. При цьому слід зазначити, що хоча із зростанням розміру популяції збіжність алгоритму прискорюється, але значно зростає обсяг обчислювань. Якщо основним механізмом репродукції є схрещування, то розмір популяції не можна брати менш ніж 50 індивідів, що суттєво збільшує складність обчислювань. У запропонованому в роботі алгоритмі розмір популяції можна скоротити до десяти індивідів, що в десятки разів зменшує обсяг обчислювань та сприяє гнучкості застосування генетичного алгоритму в різних економічних задачах для пошуку оптимальних рішень.

Зі створеної популяції вибирається далі нове материнське рішення за принципом максимуму цільової функції, тобто турнірним методом селекції – блок 5 і далі – блоки 6 і 7. Цільова функція найкращого рішення, F_n , де $n > 0$, запам'ятовується у блоці 7 для подальшого порівняння у блоці 8 з наступною цільовою функцією, яка далі позначається F_{n+1} . Найкраще рішення з блоку 6 оголошується новим материнським рішенням і на його основі складається наступне покоління за допомогою методу тотальних мутацій, що позначено на рис. 6 блоками з літерою а. Тобто створюється нова популяція вже на основі нового материнського рішення і з неї вибирається найкращий індивід, який має найбільшу цільову функцію, F_{n+1} , що порівнюється у блоці 8 з попередньою цільовою функцією, F_n . Якщо наступна цільова функція більша, ніж попередня, тобто $F_{n+1} > F_n$, необхідно порівняти F_{n+1} з F_{max} (F_{max} – задане значення цільової функції). Якщо $F_{n+1} = F_{max}$, це означає, що оптимальне рішення знайдено й генетичний алгоритм закінчується. Якщо $F_{n+1} < F_{max}$, то F_{n+1} , тобто наступне найкраще рішення, береться в якості нового материнського рішення, $I_n \rightarrow I_{n+1}$ (блок 10 с), і цикл повторюється з новим материнським рішенням.

Якщо, однак, $F_{n+1} < F_n$, то рівень мутації зменшується (блок 9) і цикл повторюється з попереднім материнським рішенням. Саме цей механізм дозволяє запобігти зупинці генетичного алгоритму й отримати задане наближення до оптимального рішення.

Наприкінці слід відзначити, що як стандартний генетичний алгоритм, так і той, що запропоновано в роботі, потребує ретельного вивчення властивостей цільової функції в області пошуку оптимального рішення, межі якої необхідно визначити як з математичної, так і з економічної точки зору. Це особливо стосується тих задач, які використовують багатовимірні функції з багатьма екстремумами в якості цільової функції. У таких задачах потрібно знайти якомога меншу область пошуку рішення. Границі цієї області не завжди можна знайти строго математично, але, як правило, їх можна оцінити з використанням якісного аналізу досліджуваного економічного явища. При цьому треба пам'ятати, що із зростанням області пошуку складність обчислювань швидко зростає до неприємного рівня незалежно від схеми алгоритму.

Існує низка економічних задач, у яких запропонований генетичний алгоритм набагато ефективніший, ніж стандартний. Це стосується задач, у яких цільова функція, або лінійна, або квадратична, або взагалі нелінійна, але має тільки один екстремум в області пошуку рішення. Такі функції характерні для проблеми комівояжера, транспортних задач, задач визначення параметрів суттєво нелінійних регресійних моделей, економічних моделей, а також проблеми навчання нейронних мереж. У цьому випадку в даному генетичному алгоритмі немає необхідності визначати область пошуку рішення, тому що будь-яке початкове материнське рішення за допомогою тотальних мутацій і турнірного методу селекції приводить до точного рішення, поступово знаходячи все більш кращі материнські рішення. У цьому разі запропонований у роботі генетичний алгоритм найефективніше використовує принцип передачі найкращих властивостей наступному поколінню, що в багато разів прискорює збіжність алгоритму і зменшує обсяг обчислювань порівняно зі стандартним алгоритмом. У той же

час стандартний генетичний алгоритм однаково потребує задавання області пошуку рішення і не змінює випадкового характеру пошуку найкращого індивіда, тобто не прискорює збіжність алгоритму у випадку відсутності локальних екстремумів цільової функції. Оскільки зазначені економічні проблеми, для яких цільова функція має тільки один екстремум, містяться у значній частині практичних досліджень, застосування запропонованого в роботі генетичного алгоритму значно зменшить обсяг підготовчих робіт та комп'ютерних обчислень, що сприятиме поширенню цього алгоритму в економічних дослідженнях.

Література: 1. Chambers L. Practical Handbook of Genetic Algorithms: Applications // Boca Raton, FL: CRC. – 1995. – Vol. 1. – P. 45 – 46. 2. Davis Ed. L. Handbook of Genetic Algorithms. – New York: Van Nostrand Reinhold, 1991. 3. Elias J. G. Genetic Algorithm for training networks with artificial dendritic trees / J. G. Elias, B. A. Chang. Proc. Int. Joint Conf. Neural Networks. Baltimore, MD. – 1992. – Vol. 1. – P. 652 – 657. 4. Holland J. H. Adaptation in Natural and Artificial Systems, Ann Arbor. – Michigan: The University of Michigan Press, 1975. 5. Melanie Mitchell. An Introduction to Genetic Algorithms. – Massachusetts: Massachusetts Institute of Technology, 1998. – 280 p. 6. Heitkoetter J. The Hitch-Hiker's Guide to Evolutionary Computation: A list of Frequently Asked Questions (FAQ) / J. Heitkoetter, D. Beasley // USENET: comp.ai.genetic. Available via anonymous FTP from rtfm.mit.edu/pub/usenet/news.answers/ai-faq/genetic/ 7. Ротштейн А. П. Интеллектуальные технологии идентификации: нечеткие множества, генетические алгоритмы, нейронные сети. – Винница: Универсум-Винница, 1999. – 320 с. 8. Зінченко В. П. Інформаційна технологія проектних досліджень складних технічних об'єктів // Наукові вісті НТУУ "КПІ". – 2000. – №4. – С. 32 – 42. 9. Згуровський М. З. Системний підхід до прогнозування проектних ризиків / М. З. Згуровський, Ш. Ш. Коваленко, К. Кондрак, Е. Кондрак // Наукові вісті НТУУ "КПІ". – 2000. – №6. – С. 53 – 62. 10. Дюк В. Data Mining: Учебный курс (+CD) / В. Дюк, А. Самойленко. – СПб.: Питер, 2001. – 388 с. 11. Sarle W. S. Neural network FAQ // USENET: comp.ai.neural-nets. Available via anonymous FTP from ftp://ftp.sas. Com/pub/neural/FAQ.html.

Стаття надійшла до редакції
13.02.2008 р.

УДК 001.895:330.322

Васильєва Т. А.

ОСНОВНІ ІНДИКАТОРИ РИНКУ ІННОВАЦІЙНОГО ІНВЕСТИВАННЯ

The necessity of formation of the innovative investment market is proved in this article; its functions in economic system are defined; main indicators of this market: demand, supply, balance formation factors, participants, objects, form and mechanism of interaction, infrastructure – are investigated; peculiarities of innovations as goods in the market are considered.

Підвищення рівня конкурентоспроможності економічних систем значною мірою обумовлено зміною економічної ролі інновацій, темпів, напрямків і механізмів реалізації інноваційних процесів. Однак інноваційний характер розвитку економіки вимагає накопичення основного капіталу за рахунок збільшення обсягів інвестицій. На жаль, властива Україні нестій-

кість економічного розвитку, бюджетний дефіцит, недосконалість механізмів довгострокового фінансування й кредитування, дефіцит власних коштів більшості підприємств і, як наслідок, нерозвиненість ринкових механізмів стримують інноваційні процеси в національній економіці. Недоліки існуючого в Україні механізму фінансово-кредитного забезпечення інноваційного розвитку обумовлені цілою низкою причин, але найсуттєвішою з них, на думку автора, можна вважати існування неефективного порядку руху капіталів від власників інвестиційних ресурсів до суб'єктів інноваційного підприємництва. Саме тому, на погляд автора, особливої актуальності сьогодні набуває формування ринку інноваційного інвестування, під яким пропонується розуміти сегмент інвестиційного ринку, який становить форму економічних відносин між власниками інвестиційних ресурсів та суб'єктами інноваційної діяльності з приводу еквівалентного обміну платоспроможного попиту покупця права володіння, користування і розпорядження інновацією на споживчу цінність, укладену в ній.

Окремі аспекти фінансово-кредитного забезпечення інноваційного розвитку досліджені сучасними вітчизняними та закордонними економістами, а саме: А. Морозом, М. Савлуком, Ю. Бабічевою, А. Баріновим, Ю. Василенком, О. Васюренком, А. Дагаєвим, Н. Зінком, В. Катасоновим, Т. Косовою, М. Крупкою, А. Кузнецовою, С. Онишко, А. Пересадою, А. Поручником, В. Магановим та ін. Але, незважаючи на значну кількість наукових досліджень щодо інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності, проблема залишається не вирішеною остаточно. Подальшого дослідження потребує комплекс питань, пов'язаних з визначенням концептуальних засад та практичних інструментів формування ринку інноваційного інвестування в Україні.

Мета статті полягає у формалізації та визначенні особливостей основних макроекономічних індикаторів ринку інноваційного інвестування.

Загальнови́знано, що, досліджуючи будь-який ринок, потрібно виявити його основні індикатори, до яких традиційно відносять: фактори формування попиту, пропозиції та рівноваги на ринку, суб'єкти та об'єкти (товар) ринку, форму і механізм взаємодії між ними, інфраструктуру ринку та ін. Проведемо таке дослідження стосовно ринку інноваційного інвестування.

Пропозиція на ринку інноваційного інвестування формується за рахунок інвестиційного капіталу з боку інвесторів, що виступають у ролі продавців на цьому ринку. Незважаючи на розмаїття форм інвестицій (як відомо, інвестиційний капітал становлять елементи капітальних цінностей, що можуть набувати як матеріальної, так і грошової форми), всі вони є результатом накопичення капіталу.

Щодо **попиту на ринку інноваційного інвестування**, то слід зауважити, що згідно з традиційним визначенням попит – це форма вираження потреби, представлені на ринку і забезпеченої відповідними коштами. Розмір попиту залежить від ціни продукції і платоспроможності споживачів. На думку автора, попит на ринку інноваційного інвестування формується суб'єктами інноваційної діяльності, що виступають у ролі покупців. Особливістю попиту на цьому ринку є той факт, що він може виходити з власне наукового співтовариства, промисловості або від суспільства в широкому його розумінні. У багатьох випадках створення нововведення автоматично не передбачає наявності попиту на нього, оскільки характерною рисою є високий ступінь ринкової і технологічної невизначеності інновацій.

Ринкова невизначеність на ринку інноваційного інвестування обумовлена майже повною відсутністю або суттєво більшим рівнем неповноти інформації щодо характеру і ступеня задоволення тієї або іншої потреби ринку за допомогою нової наукомісткої продукції (в порівнянні з іншими типами ринків). У випадку появи на ринку принципово нової продукції важко передбачити реакцію споживача через його непоінформованість про свої запити. Ринкова невизначеність обумовлена наступними факторами:

споживач ще не знає, якою мірою інноваційна продукція може задовольнити його потреби або наскільки нові продукти краще від уже існуючих;

поведінка споживача інноваційного товару піддається впливу багатьох факторів і не може бути передбачуваною;

у випадку визнання споживачем переваг інноваційної продукції виникає проблема її сумісності з іншою продукцією, що вже використовується споживачем;

важко спрогнозувати швидкість, масштаби поширення нововведення і насичення ним попиту, визначити ємність потенційного ринку та наміри конкурентів.

Технологічна невизначеність на ринку інноваційного інвестування полягає у відсутності у виробника впевненості в тому, чи зможе продукція задовольнити усвідомлені запити потенційних споживачів, та обумовлена цілим рядом важкопрогнозованих умов, що впливають на положення і поведінку виробника, а саме:

нестабільністю та нерозвиненістю каналів реалізації інноваційної продукції й загрозою зриву встановлених і погоджених термінів її постачання;

невизначеністю можливостей післяпродажного і гарантійного обслуговування;

проявом непередбачених побічних ефектів, що несуть у собі ризик конфліктів із законодавством і громадськістю у випадку використання нової технології;

складністю визначення своєчасності виходу нової продукції на ринок, на якому ще досить товарів, до яких звик споживач [1].

Проаналізуємо **механізм визначення рівноваги на ринку інноваційного інвестування**. Оскільки інвестиційні ресурси й інновація можуть бути розділені як у просторі, так і в часі, то механізмом, що дозволяє встановити відповідність між попитом на інвестиційні ресурси і пропозицією інноваційних товарів стосовно обсягу і за часом, а також регулятором дій учасників комерційних угод є ринок. Відповідно до інституційної теорії, ринок дуже рідко знаходиться в стані рівноваги, оскільки постійно змінюється як внутрішнє, так і зовнішнє середовище. Про рівновагу на будь-якому ринку можна вести мову в тому випадку, коли попит буде дорівнювати пропозиції. Термін "рівновага" означає таку ситуацію, коли економічні агенти не мають спонукальних причин до зміни свого поведіння. Властивості існування, одиничності й стабільності є необхідними атрибутами загальної рівноваги [2].

У рамках інституціонального підходу найчастіше проблема рівноваги ринку розглядається у статичці. Найпоширенішим є визначення рівноваги ринку через співвідношення попиту, пропозиції і ціни на ньому. Так, наприклад, концепція економічної рівноваги Л. Вальраса [3] передбачає припущення, що сукупності товарів відповідає сукупний попит споживачів, причому рівновага може бути порушена при розбіжності попиту та пропозиції, а нова точка рівноваги буде досягнута лише в тому випадку, коли збільшиться капітал і населення. В роботах В. Парето [4] досліджується статична рівновага (динамічні зміни розглядаються як послідовний ряд статичних станів), урахування граничної корисності товару, використовуються різні технічні коефіцієнти, які дозволяють побудувати неоднорідну лінійну виробничу функцію і декілька ліній рівноваги, що суттєво відрізняє цей підхід від концепції Л. Вальраса. В роботах Дж. Р. Хікса [5] розвинуті теорії загальної рівноваги Л. Вальраса і В. Парето в напрямку додаткового врахування капіталу та відсотків.

Динамічна система на відміну від статичної завжди передбачає функціональний зв'язок між перемінними і темпами їх змін. Динамічні підходи до визначення рівноваги на ринку були запроваджені Дж. Кейнсом [6], який вважав ефективний попит першопричиною досягнення рівноваги, протиставив традиційній теорії тривалої рівноваги аналіз короточасних явищ, ввів поняття рівноваги на різних рівнях економічної активності, що визначає обсяг національного доходу. На думку П. Самуельсона [7], поняття економічної рівноваги означає стійкий стан економіки, при якому має місце тенденція до саморегулювання відхилень, виходячи з чого він дослідив умови переходу від однієї економічної рівноваги до іншої.

Першим кроком до практичного використання теорії рівноваги була таблиця В. Леонт'єва "витрати – випуск" [8], у якій, незважаючи на введення фактора часу, була здійснена

спроба зберегти фіксовані коефіцієнти. К. Віксель [9] висунув проблему порушення рівноваги в центр економічного дослідження та довів, що рівновага може встановитися в тому випадку, коли монополіста цікавлять розміри виробництва. У роботах Г. Мюрдаля [10] розглядається можливість порушення рівноваги між попитом та пропозицією, причому відповідно до його концепції грошова рівновага на товарних ринках не збігається з рівновагою у сфері продуктивності і функціонування капіталу.

Проведений аналіз теоретичних підходів до проблеми визначення рівноваги на ринку свідчить про обмеженість використання неокласичної теорії рівноваги в економічному аналізі функціонування ринку інноваційного інвестування. В умовах глибоких змін у характері самої соціально-економічної системи, відсутності стабільної макроекономічної рівноваги більшість традиційних підходів не дають очікуваних результатів, нерівноважні системи і перехідні періоди вимагають нових підходів. Тому не випадково в останні роки у світовій практиці все більша увага приділяється положенням і висновкам, напрацьованим інституційно-еволюційною теорією. Як показала практика, в умовах України можуть бути втрачені переваги методів стабілізації, що спираються на класичні теорії. Звичайні засоби фінансової політики, що характерна для монетарної доктрини, які довели свою ефективність в умовах класичного капіталізму, не спрацьовують у нестандартних і, особливо, кризових ситуаціях.

Як відомо, суб'єктами будь-якого ринку є продавці і покупці. На думку автора, суб'єктами ринку інноваційного інвестування можна вважати:

з одного боку, власників інвестиційних ресурсів, які мають намір та можливість фінансувати будь-які інноваційні заходи суб'єктів господарювання (домогосподарства, фірми, держава); з іншого боку, суб'єктів інноваційної діяльності, які мають завершені або незавершені науково-технічні розробки та потребують фінансових ресурсів для доопрацювання або комерціалізації результатів власної інтелектуальної діяльності.

Щодо **об'єктів ринку інноваційного інвестування**, то слід зазначити, що традиційно об'єктами ринку вважаються товари і гроші. Основною категорією ринкового господарства є товар – продукт праці, вироблений не для власного споживання, а для обміну на інші товари, для продажу. В якості товарів виступають не тільки готові до остаточного споживання матеріальні блага, але також фактори виробництва (земля, праця, капітал) і нематеріальні блага (послуги). Для зручності товарообміну за розвинутих ринкових відносин використовують гроші, що є еквівалентами будь-яких товарів.

Об'єктами ринку інноваційного інвестування є результати інноваційної (інтелектуальної) діяльності в різних формах, авторська класифікація яких продемонстрована на рисунку.

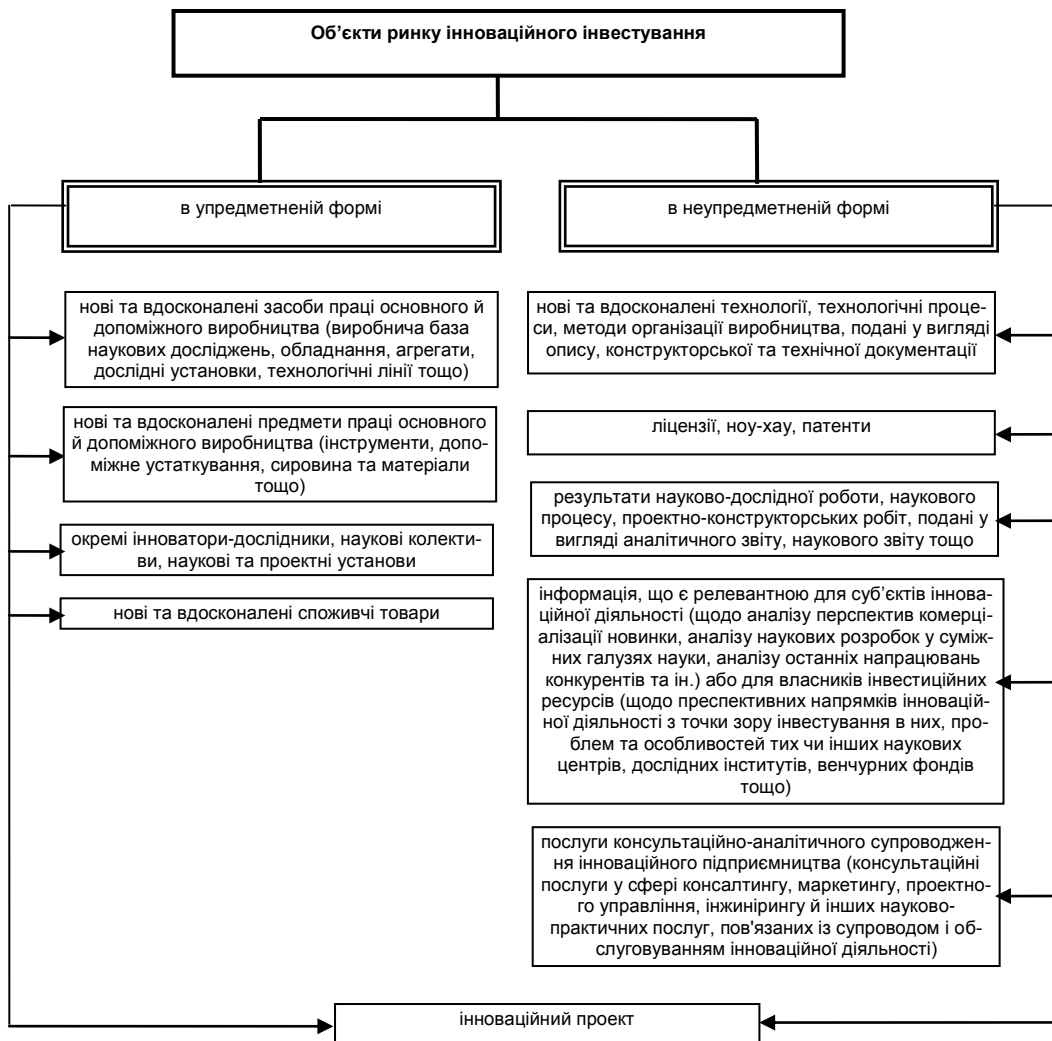

Рис. Авторська класифікація об'єктів ринку інноваційного інвестування

Товаром на ринку інноваційного інвестування є інновація.

Інновація – це результат інтелектуальної (науково-дослідної, науково-технічної й інноваційної) діяльності. Вона може бути визнана товаром, якщо виступає засобом поглиблення, розширення й одержання нових знань, а її використання забезпечує економію витрат суспільної праці при збереженні споживчої вартості матеріального продукту, створеного на її основі. На думку автора, найсуттєвішою ознакою, яка дозволяє ідентифікувати ту чи іншу інновацію як товар на досліджуваному ринку, є її здатність приносити дохід. Іншими словами, інноваційна ідея, що не має потенціалу комерціалізації, не може вважатися товаром.

Результати НДДКР при їх реалізації на ринку повинні відповідати всім вимогам, що висуваються до товару як до елементу ринкового механізму, але при цьому відрізняються рядом **особливостей**, основними з яких автор пропонує вважати наступні:

інновація як товар на ринку інноваційного інвестування відрізняється від звичайних товарів тим, що в якийсь конкретний момент часу вона може мати споживчу вартість, тобто підлягати комерціалізації, а може і не мати (не бути товаром), але в майбутньому здатна виявити її;

інновація як товар на ринку інноваційного інвестування має бути захищена як об'єкт інтелектуальної власності;

інновація як товар може існувати в декількох формах: матеріальній (нова техніка, обладнання та ін.) та нематеріальній (ноу-хау, технологічний процес, інформація тощо);

інновація як товар характеризується цілим рядом суттєвих труднощів при визначенні ціни (при будь-якому підході до ціноутворення), які пов'язані:

зі специфікою науково-технічної розробки та наявністю інтелектуальної складової;

з великою кількістю невизначених факторів. Із усієї різноманітності типів інновацій, що виділяють у вітчизняній та закордонній економічній літературі, достатньо точно можна розрахувати лише економію витрат за рахунок запровадження нового методу виробництва, коли відома або підлягає більш-менш точному розрахунку собівартість продукції, що виробляється за допомогою старого та нового методу виробництва. Введення нового продукту передбачає відповідне завоювання певного сегменту ринку для нього, що пов'язано з витратами, які далеко не завжди піддаються точному розрахунку. Доходи та прибутки за рахунок відкриття нового ринку збуту товарів можна оцінити потенційною ємністю ринку, але такі розрахунки можуть вказати лише на порядок розрахункової величини. Теж саме можна сказати і про завоювання нового джерела постачання сировини й матеріалів [11].

Ціна інновації як товару на ринку інноваційного інвестування може бути суттєво заниженою або завищеною в залежності від достатності інформації про можливості її комерціалізації та потенційного доходу, що вона може генерувати в майбутньому:

інновація як товар характеризується цілим рядом суттєвих труднощів при визначенні собівартості, оскільки будь-яка суттєва інновація є результатом роботи не одного покоління дослідників, які найчастіше представляють не одну країну;

інновація як товар на ринку інноваційного інвестування характеризується невизначеністю попиту, виходячи з чого пропозиція на цьому ринку виконує випереджуючу роль та є визначальним фактором;

специфікою інновації як товару на ринку інноваційного інвестування є наявність значного часового лагу між інвестуванням і отриманням результату від нього;

конкурентоспроможність інновації на ринку визначається специфікою науково-технічної розробки, масштабністю інтелектуальної складової;

специфікою інновації як товару на ринку інноваційного інвестування є здатність до необмеженої мультиплікації доходів, оскільки інформація, винахід, ноу-хау та ін., що відповідним чином захищені юридично, можуть бути продані їх власником стільки разів, скільки будуть з'являтися покупці на нього;

інновація завжди є новим товаром для ринку, що накладає певний відбиток на стратегію і тактику її комерціалізації.

Взаємодія між суб'єктами та об'єктами на ринку інноваційного інвестування здійснюється шляхом обміну інвестиційних ресурсів на права власності на користування об'єктами інноваційної діяльності. Цей обмін відбувається, виходячи з очікуваної віддачі в майбутньому, що повинна перевершувати той рівень доходу, який мають власники інвестиційного капіталу на момент здійснення операції. Саме це і є специфічною особливістю досліджуваного ринку. Інвестиційні ресурси обертуються на ринку інноваційного інвестування у формі боргових зобов'язань, цінних паперів, кредитних коштів, реальних активів тощо. Обертаючись на цьому ринку, фінансові інструменти, що виникли на основі реального капіталу і є його представниками, набувають самостійного значення, власної форми і закономірностей функціонування.

Слід проаналізувати **інфраструктуру ринку інноваційного інвестування**. Головною умовою, що визначає тривалість реалізації процесу фінансово-кредитного забезпечення комерціалізації нововведень та є рушійною силою ефективного функціонування ринку інноваційного інвестування, можна вважати конкурентоспроможність його інфраструктури. На думку автора, під інфраструктурою ринку інноваційного інвестування слід розуміти сукупність політичних, економічних, правових, управлінських, фінансових, інформаційних, наукових та інших інститутів цього ринку, що створюють умови для формування й реалізації ефективних механізмів інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності суб'єктів господарювання.

До таких інститутів пропонується відносити: структури НДДКР усіх рівнів, технопарки, технополіси, інноваційно-технологічні центри, навчальні й дослідні господарства, демонстраційні майданчики, центри або агентства трансферу технологій, інноваційно активні (в тому числі техніко-впроваджувальні) економічні зони, фонди підтримки науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, фонди стартового і венчурного фінансування, організації, що входять до складу державної системи науково-технічної інформації, центри підготовки спеціалізованих кадрів із забезпечення інноваційної діяльності, венчурні фонди, спеціалізовані інвестиційні та інноваційні банки, фінансово-кредитні установи, що здійснюють інвестиційне забезпечення суб'єктів інноваційної діяльності, органи державної влади, державні фонди підтримки інноваційного бізнесу, промислові корпорації, малі інноваційні компанії, пенсійні й пайові інвестиційні фонди, страхові компанії, іноземні інвестори, інжинірингові компанії, центри координації, організації, що займаються патентуванням, ліцензуванням, комерціалізацією інтелектуальної власності, консалтингом, маркетингом інновацій та ін.

На думку автора, ефективний механізм функціонування інфраструктури ринку інноваційного інвестування повинен відповідати наступним вимогам:

регіональна децентралізація, що дозволяє на місцях вирішувати проблеми інвестиційного забезпечення повного інноваційного циклу від фінансової підтримки, маркетингу, техніко-економічного обґрунтування до задачі інноваційного об'єкта "під ключ";

високий рівень ринкового, інноваційного, інвестиційного та науково-технічного потенціалу суб'єктів ринку; повна інтеграція інфраструктурної та організаційної складових ринку інноваційного інвестування з фінансово-кредитним забезпеченням;

наявність розвинутої системи інформаційного забезпечення взаємодії суб'єктів ринку інноваційного інвестування;

висока гнучкість і адаптивність інфраструктури; універсальність, що дозволяє вирішувати проблеми інвестиційного забезпечення інновацій у будь-якій сфері виробничого або обслуговуючого сектору економіки;

професіоналізм, що базується на якісному обслуговуванні замовників – суб'єктів ринку інноваційного інвестування;

повна укомплектованість інфраструктури з метою своєчасного й ефективного досягнення кінцевих результатів діяльності;

формування механізмів накопичення досвіду ринкових взаємодій.

Підводячи підсумок, слід зазначити, що формування ринку інноваційного інвестування сьогодні стає ключовою й узагальнюючою вимогою до інвестиційних пріоритетів економічної системи, обумовлено змістом сучасного процесу економічного розвитку, оскільки інновації стали явищем, що постійно супроводжує економічний розвиток, з фактора зовнішнього (екзогенного) перетворилися у фактор ендогенний. У цих умовах принципового значення набуває проведення політики стимулювання вкладання інвестиційного капіталу вітчизняних суб'єктів господарювання в інноваційні розробки і проекти, сприяння формуванню ринку високих технологій, оскільки поширення нових технологій відповідно до принципу акселерації визначає розвиток пріоритетних інвестиційних сфер і створення необхідних передумов для модернізації інших сфер, що забезпечують реалізацію науково-технічних пріоритетів [12]. На думку автора, функціями, які ринок інноваційного інвестування має виконувати в економіці, є:

акумулювання грошових заощаджень домогосподарств, фірм, кредитно-фінансових установ та держави у відповідних венчурних фондах, спеціалізованих банках та інших ринкових інституціях, завдання яких – консолідація інвестиційних ресурсів з різних джерел, які в майбутньому будуть розміщені в об'єкти інновацій;

трансформація грошових коштів суб'єктів інвестування безпосередньо у продуктивний капітал і використання його в інноваційному процесі;

створення ефективної інфраструктури для використання інвестиційного капіталу при фінансуванні інноваційних заходів суб'єктів господарювання;

реалізація вартості інноваційного продукту суб'єктів господарювання шляхом розміщення їх цінних паперів на фондовому ринку.

Література: 1. Крюкова Н. Ю. Рынок инновационной продукции // Н. Ю. Крюкова, Т. Н. Остертаг // www.professional.ru. 2. Коуз Р. Г. Фирма, рынок и право / Научн. ред. рус. пер. Р. И. Капелюшников. – М.: Дело ЛТД при участии изд. Catalaxu, 1993. – 192 с. 3. Вальрас Л. Элементы чистой политической экономии. – М.: Изограф, 2000. – 448 с. 4. Парето В. Чистая экономия. – Воронеж: Феникс, 1923. – 228 с. 5. Хикс Дж. Стоимость и капитал: Пер. с англ. / Общ. ред. и вступ. ст. Р. М. Энтова. – М.: Прогресс, 1993. – 488 с. 6. Кейнс Дж. М. Избранные произведения: Пер. с англ. / Предисл., коммент., сост. А. Г. Худокормов. – М.: Экономика, 1993. – 544 с. 7. Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе. Пер. с англ. – 4-е изд. – М.: Дело ЛТД, 1994. – 720 с. 8. Леонтьев В. В. Экономическое эссе: теории, исследования, факты и политика. – М.: Политиздат, 1990. – 416 с. 9. Knut Wicksell. A New Principle of Just Taxation // in Richard A. Musgrave and Alan T. Peacock, eds. Classics in the Theory of Public Finance. – New York: St. Martin's Press, 1967. – P. 72 – 118. 10. Gunnar Myrdal. Monetary Equilibrium. – London: William Hodge, 1939. – 216 p. 11. Маказан Є. В. Особливості сучасного інноваційно-інвестиційного ринку // Формування ринкових відносин в Україні. – 2006. – №11(66). – С. 37 – 40. 12. Осецький В. Л. Інвестиції як інструмент інноваційного розвитку економіки // Вісник УАБС. – 2005. – №1(18). – С. 3 – 6.

Стаття надійшла до редакції
25.01.2008 р.

УДК 332.8

Косяк А. П.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДНОВЛЕННЯ МІСЬКОГО ЖИТЛОВОГО ФОНДУ

The necessity of conception forming for ensuring restoration of municipal housing fund is substantiated. The conceptual principles of organizational and economics insurance of municipal housing fund restoration is formulated and clarified. Approaches for practical realization of the suggested principles in management of the processes of reforming and development of municipal economy for cities in Ukraine are developed.

Організаційно-господарські відносини, що виникають у сфері реформування й розвитку житлового господарства міст України, потребують формування теоретико-прикладного апарату, спрямованого на вдосконалення управління цими процесами. Сукупність житлового фонду та ремонтно-експлуатаційної бази є найбільш складною й відповідальною підсистемою міського комплексу, яка потребує узгоджених дій у сфері управління з боку загальнодержавних, регіональних та місцевих органів влади. Вона характеризується постійним переглядом різних форм управління й пошуком оптимальних рішень із залученням внутрішнього і закордонного досвіду.

Над вирішенням зазначених питань працюють такі фахівці, як Л. М. Шутенко, С. Т. Сташевський, В. В. Фіганін, В. Ф. Янукович, Ю. Г. Лега, В. В. Рибак, Г. І. Онищук, В. І. Торкатюк, А. Є. Ачкасов, В. М. Бабаєв, Т. Г. Молодченко-Серебрякова [1 – 11] та ін.

Проте вказані вчені формулюють концепції виключно в техніко-технологічному аспекті [1; 2], економіки міст у цілому [3], інфраструктурного розвитку [4], соціально спрямовані на реформування житлового господарства [5; 6], реконструкцію житлової забудови [7; 8], кадрове забезпечення житлово-комунального господарства [9; 10], оцінювання міського житлового фонду в ринкових умовах [11] тощо. Разом з тим велика практика реалізації організаційно-економічного та правового забезпечення у сфері житлових відносин свідчить, що в ситуації, яка склалась, важко, але кінце необхідне формування основних концептуальних принципів відновлення міського житлового фонду, адекватних реаліям і таким, що сприяють забезпеченню сталого розвитку житлового сектору економіки. Концептуальні основи саме цієї сфери діяльності сьогодні залишаються поза увагою науковців.

Дослідження норм діючого законодавства, спеціальної наукової літератури, а також багаторічний досвід роботи автора в будівельній та ремонтно-експлуатаційній галузях житлового господарства дозволяє представити концептуальні принципи організаційно-економічного забезпечення відновлення міського житлового фонду у власному викладі:

1. Принцип доступності житла для всіх громадян і рівності правових гарантій.
2. Принцип поєднання самостійності господарювання та нормативно-правового регулювання функціонування й розвитку будівельної та ремонтно-експлуатаційної галузей.
3. Принцип відповідності цін на відновлене житло його якості.
4. Принцип відкритості, доступності та прозорості організаційно-економічного забезпечення процесів відновлення житла.